

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор закладу вищої освіти з
науково-педагогічної роботи
доц. Володимир ХОДОРОВСЬКИЙ

“ 07 ” 1 08 ” 2023 р.

ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА

(СИЛАБУС)

з вивчення навчальної дисципліни

МЕДСЕСТРИНСТВО У ВНУТРІШНІЙ МЕДИЦИНІ

Галузь знань _____ 22 Охорона здоров'я _____

Спеціальність _____ 223 Медсестринство _____

Освітньо-професійний ступінь _____ фаховий молодший бакалавр _____

Курс навчання _____ III _____ (на основі повної загальної середньої освіти) _____

Форма навчання _____ денна _____

Кафедра догляду за хворими та вищої медсестринської освіти

Схвалено на засіданні кафедри догляду за хворими та вищої медсестринської освіти
(протокол № 17 від “30” травня 2023 року)

Завідувач кафедри догляду за хворими та вищої медсестринської освіти
д.мед.н., професор _____ Ігор ПЛЕШ

Схвалено на засіданні предметної (циклової) комісії з терапевтичних, педіатричних та
сестринських дисциплін (протокол № 10 від “12” червня 2023 року)

Голова предметної (циклової) комісії
з терапевтичних, педіатричних та сестринських дисциплін
к.мед.н. _____ Алла ПЕРИЖНЯК

Чернівці – 2023

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	догляду за хворими та вищої медсестринської освіти
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Бачу Марина Іллівна, доктор філософії, викладач фахового коледжу БДМУ bachu.marina@bsmu.edu.ua Григорець Діана Корнеліївна, викладач фахового коледжу БДМУ grigorec.diana@bsmu.edu.ua Антонюк-Штефаніка Леся Олександрівна, викладач фахового коледжу БДМУ antoniuk.lesia@bsmu.edu.ua
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/doglyadu-za-hvorimi-ta-vishhoyi-medsestrinskoyi-osviti/
Веб-сайт кафедри	http://doglad.bsmu.edu.ua/
E-mail	vmo@bsmu.edu.ua
Адреса	м.Чернівці, вул. Руська, 87
Контактний телефон	+38 (0372) 58-55-57

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	Нормативна
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Лекції	24
Практичні заняття	100
Самостійна робота	26
Вид заключного контролю	модульний контроль

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Вивчення дисципліни “Медсестринство у внутрішній медицині” має важливе значення для майбутніх медичних сестер, які, працюючи самостійно, повинні вміти надавати кваліфіковану долікарську медичну допомогу, виконувати складні медичні маніпуляції з діагностичною і лікувальною метою, проводити лікувально-профілактичні заходи тощо.

Суть медсестринства у внутрішній медицині полягає в науковій організації діяльності медичної сестри при захворюваннях внутрішніх органів. Основу цієї діяльності становить реалізація медсестринського процесу. Головну роль у ньому відіграє медична сестра, яка в межах своєї компетенції надає медичні та медсестринські послуги, спрямовані на зміцнення здоров'я пацієнта, запобігання захворюванням, стабілізацію стану та виздоровлення. Вона працює в тісному контакті з пацієнтом з метою сприяння успішній діагностиці, задоволення його потреб, вирішення дійсних і супутніх проблем, пов'язаних із захворюванням, та ефективного лікування й реабілітації.

Потреба в медсестринському процесі універсальна. Вона передбачає надання кваліфікованого догляду за пацієнтом, опіки над ним у широкому сенсі (побутовому, соціальному, духовному, національному з точки зору традицій).

Медична сестра обговорює з пацієнтом питання медсестринського процесу, першочерговості та послідовності надання медсестринських послуг, догляду. Важливою умовою успішного медсестринського процесу є вміння медичної сестри уважно вислухати пацієнта, визначити спільно з ним пріоритетні напрями діяльності, що має принести пацієнту психологічний та фізичний комфорт і значне полегшення.

За навчальним планом “Медсестринство у внутрішній медицині” продовжують вивчати на третьому році навчання.

Види навчальних занять згідно з навчальним планом:

- лекції;
- практичні заняття;
- самостійна (індивідуальна) позааудиторна робота студентів.

Самостійна позааудиторна робота студентів спрямована на самостійний пошук тематичної літератури, самостійне вивчення фрагментів навчальної програми, виконання індивідуальних завдань викладача.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-u-vdnzu-bukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukcziya-shhodo-oczinyuvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);
- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибірових дисциплін (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyz_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);
- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovir-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без ви користання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, добро- зичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;

- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролю) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
Анатомія людини	Медсестринство в хірургії
Фізіологія	Медсестринство у педіатрії
Мікробіологія	Медсестринство в акушерстві
Фармакологія та медична рецептура	Медсестринство в онкології
Основи медсестринства	Медсестринство в сімейній медицині
Основи психології та міжособове спілкування	Медична та соціальна реабілітація
	Громадське здоров'я та громадське медсестринство

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1. Мета викладання навчальної дисципліни “Медсестринство у внутрішній медицині” — є підготовка компетентних медичних сестер/братів, які будуть здатні надавати високоякісну медичну допомогу пацієнтам із захворюваннями внутрішніх органів згідно з медсестринським процесом: проводити медсестринське обстеження та оцінювати їх стан, володіти медсестринською діагностикою, складати план медсестринських втручань, вирішувати потреби та проблеми пацієнта в межах своєї компетенції, навчати пацієнта та його оточення само- та взаємодогляду, доглядати за хворими, надавати першу долікарську допомогу, проводити первинну та вторинну профілактику, пропагувати здоровий спосіб життя.

6.2. Основними завданнями є вивчення та практичне опанування низки навичок та знань, які є найбільш оптимальними для надання медичної допомоги хворим із захворюваннями внутрішніх органів в межах компетенції медичної сестри/брата.

- Вивчення етичних і правових аспектів медсестринства у внутрішній медицині, включаючи збереження конфіденційності та професійних стандартів.
- Розвиток комунікаційних навичок та вмінь спілкуватися з пацієнтами та їх родичами, пояснюючи підхід до лікування та надання рекомендацій.
- Опанування основними поняттями та методами діагностики внутрішніх захворювань, включаючи аналіз симптомів, фізичний огляд та інструментальні дослідження.
- Розвинення навичок медсестринської діагностики: виявлення проблем пацієнта, анамнезу, включаючи важливі аспекти як сімейного, так і медичного анамнезу.

- Опанування принципів і методів надання першої допомоги пацієнтам із захворюваннями внутрішніх органів.
- Спостереження за пацієнтами та виконання медсестринських втручань.
- Вивчення стандартів лікування та надання послуг для пацієнтів із захворюваннями внутрішніх органів, такими як цукровий діабет, хвороби серця, хвороби органів та ін.
- Вивчення принципів профілактики внутрішніх захворювань та роботи з пацієнтами з підвищеним ризиком таких захворювань.

Ці завдання допоможуть студентам розвинути необхідні навички та знання для успішної роботи в сфері медсестринства і надати якісний догляд за хворими із патологією внутрішніх органів.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

1.1. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей:**

7.1. інтегральна здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях.

7.2. загальні:

- ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.

7.3. спеціальні (фахові, предметні):

СК 1. Здатність до застосування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці.

СК 2. Здатність до вміння задовольняти потреби пацієнта протягом різних періодів життя (включаючи процес умирання), шляхом обстеження, діагностики, планування та виконання медичних втручань, оцінювання результату та корекції індивідуальних планів догляду та супроводу пацієнта.

СК 3. Здатність до самоменеджменту у професійній медичній діяльності.

СК 6. Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям.

СК 7. Здатність до вміння обирати обґрунтовані рішення в стандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до законодавства.

СК 9. Здатність до використання сукупностей професійних навичок (умінь) при підготовці та проведенні діагностичних досліджень та застосуванні дезінфікуючих і лікарських засобів у професійній діяльності.

СК 10. Здатність до забезпечення безпеки пацієнта, дотримання принципів інфекційної та особистої безпеки, збереження здоров'я у процесі здійснення догляду,

виконання маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги.

СК 12. Здатність до безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я (освіта впродовж життя).

СК 13. Здатність до використання професійно профільованих знань, умінь та навичок для здійснення санітарно-гігієнічних і лабораторних досліджень, протиепідемічних та дезінфекційних заходів.

– СК 14. Здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології.

– СК16. Здатність проводити медичну та соціальну реабілітацію з метою відновлення здоров'я населення.

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна

РН 4. Вести медичну документацію за формами, встановленими нормативно-правовими документами.

РН 6. Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей.

РН 7. Застосовувати паліативну компетентність при роботі з пацієнтами, їх оточенням, медичними та соціальними працівниками під час здійснення професійної діяльності.

РН 8. Вживати заходи спрямовані на створення безпечного лікарняного середовища та дотримання лікувально-охоронного режиму, в інтересах збереження власного здоров'я та зміцнення здоров'я пацієнта .

РН 9. Розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності та визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях і станах.

РН 10. Вміти проводити підготовку пацієнта до лабораторних, інструментальних та інших досліджень, здійснювати забір біологічного матеріалу та проб, скеровувати до лабораторії.

РН 11. Застосовувати лікарські препарати та медикаменти при здійсненні професійної діяльності.

РН 12. Виконувати медичні маніпуляції та процедури відповідно до фахових протоколів, алгоритмів, включаючи надання послуг з первинної медичної допомоги в складі команди первинної медичної допомоги .

РН 13. Надавати екстрену та невідкладну долікарську медичну допомогу.

РН 16. Вживати заходи, спрямовані на специфічну та неспецифічну профілактику захворювань.

РН 18. Дотримуватися правил ефективної взаємодії в команді для надання якісної медичної допомоги різним категоріям населення.

РН 19. Здійснювати взаємозалежні професійні функції з метою забезпечення якісної медичної допомоги населенню.

В результаті вивчення навчальної дисципліни “ Медсестринство у внутрішній медицині” студент повинен

8.1. Знати:

історію вчення про внутрішні хвороби; етапи медсестринського процесу; основну роль медсестринства у внутрішній медицині; основні симптоми і синдроми при патології внутрішніх органів: органів дихання; серцево-судинної системи; органів травлення; нирок та сечовивідних шляхів; сполучної тканини; системи крові; ендокринної системи; методи діагностики у внутрішній медицині, підготовку пацієнтів до них та участь медсестри в їх проведенні; основні методи лікування внутрішніх хвороб і роль медсестри у виконанні

призначень лікаря та ефективності лікування; методи спостереження, догляду за пацієнтами; суть опіки над пацієнтами; правила техніки безпеки, охорони праці, протиепідемічного режиму, професійної безпеки в лікувально-профілактичному закладі; принципи медичної етики та деонтології; чинні накази МОЗ України, які регламентують діяльність лікувально-профілактичних закладів та медсестер; правила техніки безпеки, охорони праці в галузі, професійної безпеки. Заходи безпеки при роботі з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, балонами з газом.

8.2. Вміти:

дати медсестринську оцінку стану пацієнта в клініці внутрішніх хвороб; проводити медсестринське обстеження пацієнта; готувати пацієнтів до діагностичних і лікувальних процедур; проводити реалізацію медсестринських втручань та їх корекцію; проводити профілактичні заходи для забезпечення інфекційної безпеки пацієнта і медичної сестри; надавати медсестринську допомогу пацієнтам при критичних станах: задишці; нападі бронхіальної астми; кашлі; кровохарканні; легеневій кровотечі; стенокардії; інфаркті міокарда; гіпертонічному кризі; гострій серцевій недостатності; гострій судинній недостатності; перфорації шлунка; стравохідній, шлунковій, кишковій кровотечах; печінковій коліці; гострій затримці сечі; нирковій коліці; геморагічному синдромі; гіперглікемічній комі; гіпоглікемічній комі; гіпер-, гіпотермії; навчати пацієнта та його оточення само- та взаємодогляду; володіти технікою медсестринських маніпуляцій; вирішувати супутні проблеми та потреби пацієнта; дотримуватись правил техніки безпеки, охорони праці в галузі, протиепідемічного режиму, професійної безпеки в лікувально-профілактичних закладах. Заходи безпеки при роботі з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, балонами з газом.

8.3. Демонструвати:

володіння навиками медсестринської оцінки стану пацієнта в клініці внутрішніх хвороб; вміння проводити медсестринське обстеження пацієнта; навики підготовки пацієнтів до діагностичних і лікувальних процедур; вміння проводити реалізацію медсестринських втручань та їх корекцію; вміння проводити профілактичні заходи для забезпечення інфекційної безпеки пацієнта і медичної сестри; володіння навиками надання медсестринської допомоги пацієнтам при критичних станах; вміння виконувати медсестринські маніпуляції; вміння вирішувати супутні проблеми та потреби пацієнта; готувати пацієнта до лабораторного, рентгенологічного, ендоскопічного та ультразвукового методів дослідження; давати рекомендації щодо здорового способу життя, загартування, рухової активності, раціонального харчування, активного довголіття, планування сім'ї; проводити санітарно-освітню роботу (санітарні бюлетені, бесіди, лекції).

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни упродовж двох років відводиться всього 360 годин, 12 кредитів ЄКТС.

Дисципліна «Медсестринство у внутрішній медицині» містить 2 модулі.

Денна форма	Кількість годин, у тому числі				Рік навчання, семестр	Вид контролю
	Всього годин/кредити	Аудиторних		СРС		
		Лекції	Практичні Заняття			
Модуль 1	210/7	24	116	70	2 рік навчання, III-IV семестри	Модульний контроль №1
Модуль 2	150/5	24	100	26	3 рік навчання, V-VI семестри	Модульний контроль №2

Модуль 2. Обстеження пацієнта медичною сестрою з патологією ендокринної системи, органів кровотворення, сполучної тканини, алергічних і професійних захворювань

На вивчення модуля №2 навчальної дисципліни на 3 курсі відводиться 150 год, 5 кредитів ECTS.

Програма модуля №2 структурована на 2 змістові модулі:

Змістовий модуль 1. Захворювання ендокринної системи

9.1. Конкретні цілі вивчення змістового модуля 1:

- здійснення спостереження за пацієнтами з різними захворюваннями ендокринної системи;
- надання невідкладної допомоги при тиреотоксичному кризі, гіпотиреоїдній комі;
- надання невідкладної допомоги при гіперглікемічній та гіпоглікемічній комі;
- підготовка пацієнтів до лабораторних і функціональних методів обстеження:
 - взяття добової сечі на вміст глюкози;
 - взяття крові на вміст глюкози, рівень гормонів;
 - до УЗД;
 - до радіоізотопної діагностики;
 - визначення добового діурезу;
- проведення антропометрії;
- визначення основного обміну;
- спостереження та допомога в дотриманні дієти № 9;
- введення інсуліну (розрахунок дози, техніка, правила) хворим на цукровий діабет;
- навчання пацієнта та його оточення правилам раціонального харчування, фізичної активності тощо;
- дотримання правил техніки безпеки, охорони праці, протиепідемічного режиму, професійної безпеки. Заходи безпеки під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, балонами з газом.

9.1.1. Тематична структура змістового модуля 1:

Тема 1. Дифузний токсичний зоб (тиреотоксикоз): визначення, етіологія, основні клінічні симптоми. Лабораторна та інструментальна діагностика, інтерпретація отриманих даних медичною сестрою.

Тема 2. Дифузний токсичний зоб. Принципи лікування. Особливості догляду за хворими. Участь в профілактиці захворювання, у диспансеризації хворих.

Тема 3. Мікседема: визначення, етіологія, основні клінічні симптоми. Діагностика, інтерпретація отриманих даних медичною сестрою Принципи лікування.

Тема 4. Мікседема. Особливості догляду за хворими. Участь в профілактиці захворювання, у диспансеризації хворих.

Тема 5. Ендемічний зоб: визначення, етіологія, основні клінічні симптоми. Лабораторна та інструментальна діагностика, інтерпретація отриманих даних медичною сестрою.

Тема 6. Ендемічний зоб: Принципи лікування. Особливості догляду за хворими. Участь в профілактиці захворювання, у диспансеризації хворих.

Тема 7. Цукровий діабет: визначення, етіологія, уявлення про класифікацію. Основні клінічні симптоми. Лабораторна діагностика.

Тема 8. Цукровий діабет: Ускладнення. Надання екстреної долікарської допомоги при гіпо- та гіперглікемічних комах. Принципи лікування, види інсулінів, правила введення. Догляд за хворими. Участь в профілактиці захворювання, у диспансеризації хворих.

Тема 9. Захворювання гіпофізу (хвороба Іценко-Кушинга, нецукровий діабет). Визначення, етіологія, основні клінічні симптоми. Лабораторна та інструментальна діагностика, інтерпретація отриманих даних медичною сестрою Принципи лікування. Особливості догляду за хворими.

Тема 10. Захворювання гіпофізу (акромегалія, гігантизм). Визначення, етіологія, основні клінічні симптоми. Лабораторна та інструментальна діагностика, інтерпретація отриманих даних медичною сестрою Принципи лікування. Особливості догляду за хворими.

Тема 11. Захворювання наднирників (хвороба Аддісона, феохромоцитома). Визначення, етіологія, основні клінічні симптоми. Лабораторна та інструментальна діагностика, інтерпретація отриманих даних медичною сестрою Принципи лікування. Особливості догляду за хворими.

Тема 12. Захворювання наднирників (первинний альдостеронізм). Визначення, етіологія, основні клінічні симптоми. Лабораторна та інструментальна діагностика, інтерпретація отриманих даних медичною сестрою Принципи лікування. Особливості догляду за хворими.

Тема 13. Ожиріння: визначення, етіологія, основні клінічні симптоми. Лабораторна та інструментальна діагностика, інтерпретація отриманих даних медичною сестрою

Тема 14. Ожиріння: Принципи лікування. Дієтичне харчування.

Тема 15-16. *Контроль засвоєння змістового модуля 1 «Захворювання ендокринної системи».*

Змістовий модуль 2. Захворювання органів кровотворення, сполучної тканини, алергічні та професійні захворювання.

9.2.Конкретні цілі вивчення змістового модуля 2:

- здійснення спостереження і догляду за пацієнтами із захворюваннями крові;
- догляд за тяжкохворими;
- надання долікарської допомоги при гострих станах (геморагічному синдромі, гемолітичному кризі);
- підготовка пацієнтів до діагностично-лікувальних процедур: загального клінічного аналізу крові, визначення коагуляційних тестів, до інфузії та препаратів крові, проведення стерильної пункції, біопсії лімфатичних вузлів;
- участь медсестри в інфузії крові та її препаратів;
- профілактика пролежнів;
- лікування і догляд за пролежнями;
- догляд за ротовою порожниною;
- заповнення одноразової системи для внутрішньовенного крапельного вливання;
- виконання всіх видів ін'єкцій;

- заповнення медичної документації;
- здійснення санітарно-гігієнічних заходів;
- дотримання правил техніки безпеки, охорони праці, протиепідемічного режиму, професійної безпеки. Заходи безпеки під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, балонами з газом.
- медсестринська діагностика;
- взяття крові на біохімічне дослідження;
- взяття крові на ревмопроби, ревматоїдний фактор;
- взяття крові та LE-клітини;
- здійснення алергологічних тестів;
- здійснення спостереження і догляду за пацієнтами;
- надання невідкладної допомоги пацієнтам при бронхіальній астмі, полінозі, кропив'янці, харчовій алергії, анафілактичному шоку, набряку Квінке;
- виконання всіх видів ін'єкцій;
- постановка зігрівального компресу;
- дотримання правил техніки безпеки, охорони праці, протиепідемічного режиму, професійної безпеки. Заходи безпеки при роботі з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, балонами з газом;
- навчання пацієнта та його оточення само- та взаємодогляду, запобіганню повторних випадків алергії.

9.2.1. Тематична структура розділу 2:

Тема 1. Сучасна схема гемопоезу. Дослідження крові.

Тема 2. Анемія: визначення, класифікація.

Тема 3. Постгеморагічна анемія (гостра та хронічна). Етіологія. Основні клінічні симптоми. Діагностика. Сучасні методи лікування.

Тема 4. Залізодефіцитна анемія. Визначення. Етіологія. Основні клінічні симптоми. Лабораторна Діагностика. Сучасні методи лікування.

Тема 5. Мегалобластичні анемії: визначення, уявлення про етіологію. Основні клінічні симптоми. Лабораторна діагностика. Сучасні методи лікування.

Тема 6. Спадкові та вроджені гемолітичні анемії. Основні клінічні симптоми. Лабораторна діагностика. Сучасні методи лікування.

Тема 7. Гемолітичні анемії: визначення. Етіологія. Класифікація. Основні клінічні симптоми. Лабораторна діагностика.

Тема 8. Гемолітичні анемії: Сучасні методи лікування. Особливості догляду за хворими. Участь в профілактиці захворювань, у диспансеризації хворих .

Тема 9. Гострі лейкози. Визначення, етіологія, проблеми пацієнта, лабораторна діагностика, принципи лікування, диспансеризація.

Тема 10. Хронічні лейкози. Визначення, етіологія, проблеми пацієнта, лабораторна діагностика, принципи лікування, диспансеризація.

Тема 11. Геморагічні діатези: визначення, класифікація (тромбоцитопенічна пурпура, гемофілія, геморагічний васкуліт). Етіологія. Основні клінічні симптоми. Лабораторна діагностика, інтерпретація отриманих даних.

Тема 12. Геморагічні діатези: Принципи лікування. Особливості догляду за хворими. Участь в профілактиці захворювань, у диспансеризації хворих. Етика та деонтологія медичного персоналу при лікуванні та догляді за хворими гематологічного профілю.

Тема 13. Ревматоїдний артрит. Визначення, проблеми пацієнта та їх вирішення на етапах сестринського процесу. Етіологія. Основні клінічні симптоми. Лабораторна діагностика, інтерпретація отриманих даних.

Тема 14. Ревматоїдний артрит. Принципи лікування. Особливості догляду за хворими. Участь в профілактиці захворювань, у диспансеризації хворих.

Тема 15. Хвороби сполучної тканини - системний червоний вовчак. Проблеми пацієнта, профілактика, диспансеризація.

Тема 16. Хвороби сполучної тканини - склеродермія, вузликовий періартеріт). Проблеми пацієнта, профілактика, диспансеризація.

Тема 17. Остеоартроз: визначення, етіологія, основні клінічні симптоми. Перебіг. Основні принципи лікування. Додаткові методи обстеження, інтерпретація отриманих даних медичною сестрою.

Тема 18. Подагра: визначення, етіологія, основні клінічні симптоми. Перебіг. Основні принципи лікування. Додаткові методи обстеження, інтерпретація отриманих даних медичною сестрою.

Тема 19. Алергія, типи алергічних реакцій. Причини та механізм виникнення. Методи алергічної діагностики. Визначення проблем пацієнта.

Тема 20. Кропив'янка, набряк Квінке. Етіологія, проблеми пацієнта.

Тема 21. Анафілактичний шок. Причини, механізм виникнення. проблеми пацієнта, невідкладна допомога.

Тема 22. Сироваткова хвороба. Причини, механізм виникнення. проблеми пацієнта, невідкладна допомога. Методи алергічної діагностики.

Тема 23. Пневмоконіози. Визначення, проблеми пацієнта, лабораторні та інструментальні методи дослідження, профілактика, диспансеризація.

Тема 24. Інтوكсикація метгемоглобіноутворювачами, чадним газом. Причини, механізм виникнення. проблеми пацієнта, невідкладна допомога.

Тема 25. Професійні інтоксикації ртуттю, свинцем та його сполуками, тетраетил свинцем. Причини, механізм виникнення. проблеми пацієнта, невідкладна допомога.

Тема 26. Інттоксикація пестицидами та ін. Проблеми пацієнта, участь медичної сестри у проведенні профілактичних заходів на підприємствах, побуті, невідкладна допомога.

Тема 27. Інттоксикація бензолом і нітросполуками бензолу. Причини, механізм виникнення. проблеми пацієнта, невідкладна допомога.

Тема 28. Вібраційна хвороба. Причини, механізм виникнення, проблеми пацієнта, принципи діагностики та лікування. Профілактика.

29-30. *Контроль засвоєння змістового модуля 2 «Захворювання органів кровотворення, алергічних та професійних захворювань».*

31. **Модульний контроль №2.** Обстеження пацієнта медичною сестрою з патологією ендокринної системи, органів кровотворення, сполучної тканини, алергічних і професійних захворювань

32. **Модуль з дисципліни «Медсестринство у внутрішній медицині».**

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Тема	Кількість годин				Індивідуальна робота
		Загальний обсяг	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	
Модульний контроль №2. Обстеження пацієнта медичною сестрою з патологією ендокринної системи, органів кровотворення, сполучної тканини, алергічних і професійних захворювань						
Змістовий модуль 1. Захворювання ендокринної системи						Робота у кабінеті доклінічної підготовки, симуляційному центрі, приймальному та терапевтичному відділеннях лікарні
1.	Хвороби ендокринної системи та обміну речовин.	66	6	48	12	
Змістовий модуль 2. Захворювання органів кровотворення, сполучної тканини, алергічні та професійні захворювання						
2.	Хвороби системи крові. Ревматичні та системні хвороби сполучної тканини. Алергійні та професійні захворювання	84	18	52	14	
	Усього	150	24	100	26	

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Тема	К-сть год
Модульний контроль №2. Обстеження пацієнта медичною сестрою з патологією ендокринної системи, органів кровотворення, сполучної тканини, алергічних та професійних захворювань		
<u>ОСІННІЙ СЕМЕСТР</u>		
Змістовий модуль 1. Захворювання ендокринної системи		
1.	Дифузний токсичний зоб. Мікседема. Ендемічний зоб.	2
2.	Цукровий діабет. Ожиріння.	2
3.	Захворювання гіпофізу. Захворювання наднирників.	2
Змістовий модуль 2. Захворювання органів кровотворення, сполучної тканини, алергічні та професійні захворювання		
4.	Анемії.	2
5.	Геморагічні діатези.	2
6.	Лейкози.	2
7.	Ревматоїдний артрит. Подагра. Остеоартроз.	2
8.	Системні захворювання сполучної тканини.	2
<u>ВЕСНЯНИЙ СЕМЕСТР</u>		

9.	Алергічні захворювання. Анафілактичний шок.	2
10.	Пневмоконіози.	2
11.	Нейротоксикози. Отруєння тетраетилсвинцем, парами ртуті, марганцем.	2
12.	Інтوكсикація сільськогосподарськими отрутохімікатами.	2
Всього: 24 години		

Теми семінарських занять – програмою не передбачено

12. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	К-сть год
<u>ОСІННІЙ СЕМЕСТР</u>		
	<i>Змістовий модуль 1. Захворювання ендокринної системи.</i>	
1.	Дифузний токсичний зоб (тиреотоксикоз): визначення, етіологія, основні клінічні симптоми. Лабораторна та інструментальна діагностика, інтерпретація отриманих даних медичною сестрою.	2
2.	Дифузний токсичний зоб. Принципи лікування. Особливості догляду за хворими. Участь в профілактиці захворювання, у диспансеризації хворих.	2
3.	Мікседема: визначення, етіологія, основні клінічні симптоми. Діагностика, інтерпретація отриманих даних медичною сестрою Принципи лікування.	2
4.	Мікседема. Особливості догляду за хворими. Участь в профілактиці захворювання, у диспансеризації хворих.	2
5.	Ендемічний зоб: визначення, етіологія, основні клінічні симптоми. Лабораторна та інструментальна діагностика, інтерпретація отриманих даних медичною сестрою.	2
6.	Ендемічний зоб: Принципи лікування. Особливості догляду за хворими. Участь в профілактиці захворювання, у диспансеризації хворих.	2
7.	Цукровий діабет: визначення, етіологія, уявлення про класифікацію. Основні клінічні симптоми. Лабораторна діагностика.	2
8.	Цукровий діабет: Ускладнення. Надання екстреної долікарської допомоги при гіпо- та гіперглікемічних комах. Принципи лікування, види інсулінів, правила введення. Догляд за хворими. Участь в профілактиці захворювання, у диспансеризації хворих.	2
9.	Захворювання гіпофізу (хвороба Іценко-Кушинга, нецукровий діабет). Визначення, етіологія, основні клінічні симптоми. Лабораторна та інструментальна діагностика, інтерпретація отриманих даних медичною сестрою Принципи лікування. Особливості догляду за хворими.	2
10.	Захворювання гіпофізу (акромегалія, гігантизм). Визначення, етіологія, основні клінічні симптоми. Лабораторна та інструментальна діагностика, інтерпретація отриманих даних медичною сестрою Принципи лікування. Особливості догляду за хворими.	2
11.	Захворювання наднирників (хвороба Аддісона, феохромоцитома). Визначення, етіологія, основні клінічні симптоми. Лабораторна та інструментальна діагностика, інтерпретація отриманих даних медичною сестрою Принципи лікування. Особливості догляду за хворими.	2
12.	Захворювання наднирників (первинний альдостеронізм). Визначення, етіологія, основні клінічні симптоми. Лабораторна та інструментальна діагностика, інтерпретація отриманих даних медичною сестрою Принципи лікування. Особливості догляду за хворими.	2
13.	Ожиріння: визначення, етіологія, основні клінічні симптоми. Лабораторна	2

	та інструментальна діагностика, інтерпретація отриманих даних медичною сестрою	
14.	Ожиріння: Принципи лікування. Дієтичне харчування.	2
15-16.	<i>Контроль змістового модуля 1 «Захворювання ендокринної системи».</i>	4
	Змістовий модуль 2. Захворювання органів кровотворення, сполучної тканини, алергічні та професійні захворювання	
17.	Сучасна схема гемопоезу. Дослідження крові.	2
18.	Анемія: визначення, класифікація.	2
19-20.	Постгеморагічна анемія (гостра та хронічна). Етіологія. Основні клінічні симптоми. Діагностика. Сучасні методи лікування.	4
21.	Залізодефіцитна анемія. Визначення. Етіологія. Основні клінічні симптоми. Лабораторна Діагностика. Сучасні методи лікування.	2
	Всього:	42 год
	<u>ВЕСНЯНИЙ СЕМЕСТР</u>	
22.	Мегалобластичні анемії: визначення, уявлення про етіологію. Основні клінічні симптоми. Лабораторна діагностика. Сучасні методи лікування.	2
23.	Спадкові та вроджені гемолітичні анемії. Основні клінічні симптоми. Лабораторна діагностика. Сучасні методи лікування.	2
24.	Гемолітичні анемії: визначення. Етіологія. Класифікація. Основні клінічні симптоми. Лабораторна діагностика.	2
25.	Гемолітичні анемії: Сучасні методи лікування. Особливості догляду за хворими. Участь в профілактиці захворювань, у диспансеризації хворих .	2
26.	Гострі лейкози. Визначення, етіологія, проблеми пацієнта, лабораторна діагностика, принципи лікування, диспансеризація.	2
27.	Хронічні лейкози. Визначення, етіологія, проблеми пацієнта, лабораторна діагностика, принципи лікування, диспансеризація.	2
28.	Геморагічні діатези: визначення, класифікація (тром-боцитопенічна пурпура, гемофілія, геморагічний васкуліт). Етіологія. Основні клінічні симптоми. Лабораторна діагностика, інтерпретація отриманих даних.	2
29.	Геморагічні діатези: Принципи лікування. Особливості догляду за хворими. Участь в профілактиці захворювань, у диспансеризації хворих. Етика та деонтологія медичного персоналу при лікуванні та догляді за хворими гематологічного профілю.	2
30.	Ревматоїдний артрит. Визначення, проблеми пацієнта та їх вирішення на етапах сестринського процесу. Етіологія. Основні клінічні симптоми. Лабораторна діагностика, інтерпретація отриманих даних.	2
31.	Ревматоїдний артрит. Принципи лікування. Особливості догляду за хворими. Участь в профілактиці захворювань, у диспансеризації хворих.	2
32.	Хвороби сполучної тканини - системний червоний вовчак. Проблеми пацієнта, профілактика, диспансеризація.	2
33.	Хвороби сполучної тканини - склеродермія, вузликовий періартеріт). Проблеми пацієнта, профілактика, диспансеризація.	2
34.	Остеоартроз: визначення, етіологія, основні клінічні симптоми. Перебіг. Основні принципи лікування. Додаткові методи обстеження, інтерпретація отриманих даних медичною сестрою.	2
35.	Подагра: визначення, етіологія, основні клінічні симптоми. Перебіг. Основні принципи лікування. Додаткові методи обстеження, інтерпретація отриманих даних медичною сестрою.	2
36.	Алергія, типи алергічних реакцій. Причини та механізм виникнення. Методи алергічної діагностики. Визначення проблем пацієнта.	2
37.	Кропив'янка, набряк Квінке. Етіологія, проблеми пацієнта.	2
38.	Анафілактичний шок. Причини, механізм виникнення. проблеми пацієнта,	2

	невідкладна допомога.	
39.	Сироваткова хвороба. Причини, механізм виникнення. проблеми пацієнта, невідкладна допомога. Методи алергічної діагностики.	2
40.	Пневмоконіози. Визначення, проблеми пацієнта, лабораторні та інструментальні методи дослідження, профілактика, диспансеризація.	2
41.	Інтوكсикація метгемоглобіноутворювачами, чадним газом. Причини, механізм виникнення. проблеми пацієнта, невідкладна допомога.	2
42.	Професійні інтоксикації ртуттю, свинцем та його сполуками, тетраетил свинцем. Причини, механізм виникнення. проблеми пацієнта, невідкладна допомога.	2
43.	Інтоксикація пестицидами та ін. Проблеми пацієнта, участь медичної сестри у проведенні профілактичних заходів на підприємствах, побуті, невідкладна допомога.	2
44.	Інтоксикація бензолом і нітросполуками бензолу. Причини, механізм виникнення. проблеми пацієнта, невідкладна допомога.	2
45.	Вібраційна хвороба. Причини, механізм виникнення, проблеми пацієнта, принципи діагностики та лікування. Профілактика.	2
46-47.	<i>Контроль змістового модуля 2 «Захворювання органів кровотворення, алергічних та професійних захворювань».</i>	4
48-49.	Модульний контроль №2. Обстеження пацієнта медичною сестрою з патологією ендокринної системи, органів кровотворення, сполучної тканини, алергічних та професійних захворювань	4
50.	Модульний контроль з дисципліни «Медсестринство у внутрішній медицині»	2
	Всього:	58 год
	Разом:	100 годин

Теми лабораторних занять – програмою не передбачено

13. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№з/п	Назва теми	К-сть год.
	<u>ОСІННІЙ СЕМЕСТР</u>	
1.	Види інсуліну, методика розрахунку і введення інсуліну.	4
2.	Гіпер- та гіпоглікемічні коми. Клініка. Діагностика. Принципи лікування.	4
3.	Гіповітамінози, авітамінози. Клінічні прояви. Діагностика. Принципи лікування. Профілактика.	4
4.	Підготовка пацієнта до проведення додаткових методів обстеження (загального аналізу крові, коагулограми).	2
	Усього	14 год
	<u>ВЕСНЯНИЙ СЕМЕСТР</u>	
5.	Підготовка пацієнта до проведення додаткових методів обстеження (рентгенографії суглобів, МРТ, МЯР, УЗД).	4
6.	Методи діагностики при системних захворюваннях сполучної тканини, участь медичної сестри в їх проведенні.	4
7.	Алергічні проби. Медсестринський процес та невідкладна допомога при медикаментозній алергії.	4
	Усього	12 год

14. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Під час вивчення відповідних тем студент може виконувати індивідуальну роботу, яка проводиться в позаурочний час та при успішному її виконанні додатково оцінюється викладачем.

Кількість балів за різні види індивідуальної самостійної роботи студента (ICPC) залежить від її обсягу і значимості. Ці бали додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність.

Орієнтовний перелік індивідуальних завдань:

1. Підготовка ілюстративних матеріалів за тематикою практичних занять (таблиці, муляжі, наочні приладдя, графлогічні схеми практичних занять).
2. Робота з літературою й іншими джерелами інформації та підготовка реферативного повідомлення із доповіддю на практичному занятті.

Перелік тем для реферативних повідомлень:

1. Мегалобластна анемія. Етіологія, патогенез, проблеми пацієнта, діагностика, лікування, догляд.
2. Гемолітична анемія. Етіологія, патогенез, проблеми пацієнта, діагностика, лікування, догляд.
3. Гемобластози. Етіологія, патогенез, проблеми пацієнта, діагностика, лікування, догляд.
4. Хронічний мієлолейкоз. Етіологія, патогенез, проблеми пацієнта, діагностика, лікування, догляд.
5. Хронічний лімфолейкоз. Етіологія, патогенез, проблеми пацієнта, діагностика, лікування, догляд.
6. Дифузне токсичне воло. Етіологія, патогенез, проблеми пацієнта, діагностика, лікування, догляд.
7. Мікседема. Етіологія, патогенез, проблеми пацієнта, діагностика, лікування, догляд.
8. Ожиріння. Етіологія, патогенез, проблеми пацієнта, діагностика, лікування, догляд.

14.1. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Проведення медсестринського обстеження та оцінка стану пацієнта.
2. Визначення та реєстрація основних показників життєдіяльності людини.
3. Постановка медсестринського діагнозу.
4. Складання плану медсестринських втручань.
5. Вирішення потреб та проблем пацієнта в межах своєї компетенції.
6. Здійснення догляду за тяжкохворими, навчати пацієнта та його оточення само- та взаємодогляду.
7. Надання першої долікарської допомоги при невідкладних станах.
8. Проведення первинної та вторинної профілактики неінфекційних захворювань.
9. Робота у симуляційному центрі.
10. Робота у маніпуляційній.

15. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Основні клінічні прояви, методи діагностики захворювань органів кровотворення.
2. Анемія. Поняття, класифікація, етіологія. Медсестринський процес при постгеморагічній, залізодефіцитній, гіпо- та апластичній, гемолітичній анемії.

3. Гемобластоз. Поняття, причини, класифікація. Медсестринський процес при гострому лей-козі.
4. Хронічний мієлопроліферативний лейкоз (мієлолейкоз, сублейкемічний мієлоз, еритремія). Стадії, клінічні прояви, картина крові. Медсестринський процес.
5. Хронічний лімфопроліферативний лейкоз (хронічний лімфолейкоз, мієломна хвороба). Медсестринський процес.
6. Злоякісні лімфоми і лімфосаркоми. Медсестринський процес.
7. Геморагічні захворювання. Причини, класифікація.
8. Медсестринський процес при тромбоцитопенічній пурпурі, тромбоцитопатії, гемофілії, ге-морагічному васкуліті, ДВЗ-синдромі.
9. Основна симптоматика, методи діагностики захворювань опорно- рухового апарату.
10. Ревматоїдний артрит. Етіологія. Класифікація. Медсестринський процес.
11. Системний червоний вовчак. Етіологія. Медсестринський процес.
12. Склеродермія. Етіологія. Медсестринський процес.
13. Остеоартроз. Етіологія. Медсестринський процес.
14. Уявлення про професійні захворювання групи пневмоконіозу, про професійні інтоксикації ртуттю, свинцем, його сполуками.
15. Вібраційна хвороба, інтоксикація свинцем та пестицидами. Причини, клінічні прояви. Невідкладна допомога. Профілактика.
16. Інтоксикація пестицидами, основні клінічні прояви. Надання екстреної долікарської допо-моги, Профілактика професійний захворювань і професійних інтоксикацій.
17. Дифузне токсичне воло. Етіологія. Медсестринський процес.
18. Гіпотиреоз. Мікседема. Етіологія. Медсестринський процес.
19. Цукровий діабет. Визначення, причини. Класифікація. Медсестринський процес. Можливі ускладнення. Невідкладна допомога при комах (гіпо- та гіперглікемічній).
20. Захворювання гіпофізу (хвороба Іценко-Кушинга, нецукровий діабет). Етіологія. Медсест-ринський процес.
21. Захворювання гіпофізу (акромегалія, гігантизм). Етіологія. Медсестринський процес.
22. Захворювання наднирників (хвороба Аддісона, феохромоцитом). Етіологія. Медсестринсь-кий процес.
23. Захворювання наднирників (первинний альдостеронізм). Етіологія. Медсестринський процес.
24. Ожиріння. Етіологія. Медсестринський процес.
25. Специфіка роботи медичної сестри в терапевтичних відділеннях різного профілю. Правила охорони праці, професійної безпеки. Заходи безпеки під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, балонами з газом.

16. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ТА РОБІТ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Медсестринська діагностика.
2. Заповнення медичної документації.
3. Здійснення санітарно-гігієнічних заходів.
4. Надання невідкладної допомоги при тиреотоксичному кризі, гіпотиреоїдній комі.
5. Надання невідкладної допомоги при гіперглікемічній та гіпоглікемічній комі.
6. Підготовка пацієнтів до лабораторних і функціональних методів обстеження:
 - взяття добової сечі на вміст глюкози;
 - взяття крові на вміст глюкози, рівень гормонів;
 - до УЗД;
 - до радіоізотопної діагностики;
 - визначення добового діурезу;
7. Проведення антропометрії.

8. Визначення основного обміну.
9. Введення інсуліну (розрахунок дози, техніка, правила) хворим на цукровий діабет;
10. Навчання пацієнта та його оточення правилам раціонального харчування, фізичної активності тощо.
11. Догляд за тяжкохворими.
12. Складання набору інструментарію та асистування лікареві при стерильній пункції.
13. Надання долікарської допомоги при гострих станах (геморагічному синдромі, гемолітичному кризі).
14. Підготовка пацієнтів до діагностично-лікувальних процедур: загального клінічного аналізу крові, визначення коагуляційних тестів, до інфузії та препаратів крові, проведення стерильної пункції, біопсії лімфатичних вузлів.
15. Участь медсестри в інфузії крові та її препаратів.
16. Здійснення заходів з профілактики пролежнів.
17. Догляд за ротовою порожниною.
18. Виконання всіх видів ін'єкцій.
19. Дотримання правил техніки безпеки, охорони праці, протиепідемічного режиму, професійної безпеки. Заходи безпеки під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, балонами з газом.
20. Взяття крові на біохімічне дослідження.
21. Взяття крові на ревмопроби, ревматоїдний фактор.
22. Взяття крові та LE-клітини.
23. Здійснення алергологічних тестів;
24. Здійснення спостереження і догляду за пацієнтами.
25. Надання невідкладної допомоги пацієнтам при кропив'янці, харчовій алергії, анафілактичному шоку, набряку Квінке.
26. Виконання всіх видів ін'єкцій.
27. Постановка зігрівального компресу.

17. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

Оцінювання поточної навчальної діяльності, модульного контролю та дисципліни в цілому здійснюється відповідно до *«Інструкції щодо оцінювання навчальної діяльності студентів Буковинського державного медичного університету в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу»* (схваленої рішенням Вченої ради від 29 травня 2014 року, протокол № 9).

При оцінюванні знань студентів перевага надається стандартизованим методам контролю: стандартизований за методикою виконання контроль практичних навичок, тестування (усне, письмове), структуровані письмові роботи, робота із стандартною медичною документацією.

Форми контролю

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми. На всіх практичних заняттях застосовується об'єктивний контроль теоретичної підготовки та засвоєння практичних навичок (стандартизованих за методикою виконання).

Контроль виконання самостійної роботи, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Контроль засвоєння практичних навичок здійснюється як під час поточного контролю, так і при підсумковому контролі.

Підсумковий контроль проводиться по завершенню вивчення 5 змістових модулів (підсумковий модульний контроль).

Методи контролю

Теоретичних знань:

- тестування письмове та комп'ютерне,
- індивідуальне опитування, співбесіда,
- структуровані за змістом письмові роботи.

Практичних навичок та умінь:

- контроль виконання стандартизованих за методикою проведення практичних навичок, передбачених планом практичної підготовки студента з дисципліни
- контроль заповнення стандартної медичної документації, передбаченої планом практичної підготовки

По завершенню вивчення модуля №2 з дисципліни «Медсестринство у внутрішній медицині» на останньому занятті проводиться контроль знань та практичної підготовки студентів. Форма підсумкового контролю успішності навчання проводиться як підсумковий модульний контроль.

До підсумкового модульного контролю допускаються студенти, які відвідали всі аудиторні (практичні) навчальні заняття, передбачені календарним планом (або своєчасно їх відпрацювали) і набрали за поточну початкову діяльність кількість балів, не меншу за мінімальну.

Підсумковий модульний контроль передбачає перевірку теоретичних знань студента, демонстрацію виконання ним практичних навичок та вирішення ситуаційних завдань з моделювання дій середнього медичного персоналу в конкретних клінічних ситуаціях.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент під час підсумкового контролю, складає 80. Підсумковий контроль вважається зарахованим, якщо студент за сумою всіх етапів його проведення набрав не менше 50 балів.

Підсумковий контроль теоретичних знань, набутих практичних навичок та вмінь проводять в три етапи.

I етап – тестовий комп'ютерний контроль рівня теоретичної підготовки студентів. Кожному студенту пропонуються 30 тестів, які оцінюються в 1 бал за кожний тест.

II етап - перевірка рівня засвоєння 2 практичних навичок.

III етап – розв'язування 2 ситуаційних задач.

Максимальна кількість балів, яку студент може отримати під час модульного контролю складає 80, причому максимальна кількість балів за демонстрацію виконання практичної навички складає 30 балів (практичні навички виконано методично вірно - 30 балів, виконано з недоліком, виправленим студентом самостійно - 25 балів, виправлено студентом після зауваження викладача - 20 балів, не виконано - 0 балів), за вирішення ситуаційних задач - 20 (10 балів за кожну задачу), за відповідь на питання тест-контролю - 30 балів. Модульний контроль зараховується студентові, якщо за результатами тестування він набрав не менше 20 балів, вирішив не менше 1 ситуаційної задачі (10 балів) та за виконання практичної навички отримав не менше 20 балів.

Мінімальна сумарна оцінка за підсумковий модульний контроль - 50 балів.

18. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ

Оцінка з дисципліни визначається відповідно до «Інструкції щодо оцінювання навчальної діяльності студентів Буковинського державного медичного університету в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу» (схваленої рішенням Вченої ради від 29 травня 2014 року, протокол № 9).

Вивчення дисципліни «Медсестринство у внутрішній медицині» здійснюється упродовж двох років (на другому та третьому курсах) і включає 2 модульних контролі.

Оцінка з дисципліни виставляється на третьому курсі як середнє арифметичне двох модулів (після вивчення двох модулів).

Оцінка за модульний контроль №2 дисципліни «Медсестринство у внутрішній медицині» виставляється лише студентам, яким зараховані змістові модулі з вивчення даного модуля 1.

Оцінка за модуль визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (у балах), яка виставляється при оцінюванні практичних навичок відповідно до переліку, визначеного програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні модулю (залікового кредиту) – 200, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 120 балів (60%) за результатами модульного підсумкового контролю – 80 балів (40%).

Поточний контроль здійснюється відповідно до конкретних цілей під час кожного з практичних занять та під час самостійної роботи. Для контролю застосовують наступні засоби діагностики рівня підготовки студентів: контроль виконання практичних навичок, розв'язування ситуаційних задач, тест- контроль теоретичної підготовки.

Поточне оцінювання студентів по відповідних темах проводять за традиційною 4-бальною системою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) з подальшим перерахунком у багатобальну шкалу.

Оцінку "*відмінно*" виставляють у випадку, коли студент знає програму в повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпно точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності;

Оцінку "*добре*" виставляють за умови, коли студент знає всю програму і добре розуміє її, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання студент відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчувачи складнощі лише у найважчих випадках;

Оцінку "*задовільно*" виставляють студентам на основі його знань всього об'єму програми з предмету та задовільному рівні розуміння його. Студент спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчувачи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінку "*незадовільно*" виставляють у випадках, коли знання і вміння студента не відповідають вимогам "задовільної оцінки".

Зважаючи на кількість практичних занять перерахунок оцінок у багатобальну шкалу здійснюється наступним чином:

Зважаючи на кількість практичних занять 47 та не враховуючи підсумкове (модульний контроль №2 - 4 год і 2 год модуля з дисципліни) перерахунок оцінок у

багатобальну шкалу здійснюється наступним чином: оцінка "відмінно" – 2,5 бали, оцінка "добре" – 2 бали, оцінка "задовільно" – 1,5 бали, оцінка "незадовільно" - 0 балів.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність, дорівнює 120 балам. Вона вираховується шляхом складання кількості балів, що відповідають оцінці "відмінно" на кожному практичному занятті, крім останнього підсумкового ($2,5 \times 47 = 117,5$) з додаванням балів за індивідуальну самостійну роботу – 2,5 бали: $117,5 + 2,5 = 120$.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом укладання кількості балів, що відповідають оцінці "3" на кожному занятті: $1,5 \times 47 = 70,5$.

Підсумковий модульний контроль №2 здійснюється по завершенню вивчення усіх змістових модулів.

До підсумкового модульного контролю допускаються студенти, які виконали програму дисципліни та отримали за поточну діяльність не менше 70,5 балів.

Оцінювання індивідуальної самостійної роботи: кількість балів за різні види індивідуальної самостійної роботи студента залежить від її обсягу і значимості. Ці бали додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність.

Розподіл балів, які присвоюються студентам

Номер модуля навча-ьних годин кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Мінімальна кількість балів за поточну успішність
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання як ви ду СРС	
			5"	4"	3"	2"		
Модуль №2 150/5	2	47 та 1 підсумкове	2,5	2	1,5	0	2,5	70,5

Максимальна кількість балів модульного підсумкового контролю дорівнює 80, модуль вважається зарахованим у випадку, якщо студент набрав не менше 50 балів.

Кількість балів з дисципліни, яку набрав студент на всіх практичних та підсумковому занятті конвертується у шкалу ECTS.

Оцінка з дисципліни «Медсестринство у внутрішній медицині» виставляється на останньому занятті після вивчення модуля №1 та модуля №2 і складає середнє арифметичне з цих двох модулів.

Конвертація кількості балів з дисципліни в оцінки за чотирибальною (традиційною) шкалою

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму з дисципліни, конвертуються у традиційну чотирибальну шкалу за абсолютними критеріями як нижче наведено у таблиці.

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за чотирибальною шкалою
Від 180 до 200 балів	«5»
Від 150 до 179 балів	«4»
Від 149 до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	«3»
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	«2»

Оцінка за модуль вноситься екзаменатором до «Відомості результатів поточного та підсумкового модульного контролю» (Форма № Н-5.03-2), «Індивідуального навчального плану студента», «Журналу обліку відвідувань та успішності студентів».

Оцінка з дисципліни вноситься екзаменатором до «Відомості обліку успішності» (Форма № Н-5.03- 1), «Журналу обліку відвідувань та успішності студентів», «Індивідуального навчального плану студента» та «Залікової книжки».

Студенти на основі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
«A»	Найкращі 10 % студентів
«B»	Наступні 25 % студентів
«C»	Наступні 30 % студентів
«D»	Наступні 25 % студентів
«E»	Останні 10 % студентів

Ранжування з присвоєнням оцінок «A», «B», «C», «D», «E» проводиться деканатом фахового коледжу для студентів, які навчаються за однією спеціальністю і **успішно** завершили вивчення дисципліни.

Оцінка «FX» виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але які не отримали оцінку «зараховано». Ця категорія студентів має право на перескладання заліку.

Оцінка «F» виставляється студентам, які відвідали усі аудиторні заняття з дисципліни, але не набрали мінімальної кількості балів за поточну навчальну діяльність. Ця категорія студентів має право на повторне вивчення дисципліни.

Студенти, які набрали кількість балів з дисципліни, що відповідає оцінці «не зараховано» (за рейтингом деканату оцінки «FX», «F»), не вносяться до переліку студентів, що ранжуються в деканатах, навіть після перескладання заліку з дисципліни і отримання оцінки «зараховано». Такі студенти після перескладання автоматично в рейтингах деканатів отримують оцінку «E».

19. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

19.1. Базова

1. Медсестринство у внутрішній медицині: підручник / Шегедин М. Б., Безкоровайна У. Ю., Дацко Л. П. та ін. — Нова книга, 2020. — 224 с.
2. Медсестринство у внутрішній медицині: підручник / О.С. Стасишин, В.В. Стасюк, І.М. Бандура, І.В. Вібла та ін. — 5-е вид., переробл. і допов. — К. : ВСВ «Медицина», 2019. — 496 с.
3. Медсестринство у внутрішній медицині: підручник /О.С. Стасишин, В.В. Стасюк, І.М. Бандура, І.В. Вібла та ін. — 5-е видання, перероблене і доповнене. — К. : Медицина, 2019. — 496 с.
4. Пропедевтика внутрішньої медицини: підручник / Ю.І. Децик, О.Г. Яворський, Є.М. Нейко та ін. ; за ред. О.Г. Яворського. — 6-е вид. — К. : ВСВ «Медицина», 2020. — 552 с. + 12 с. кольор. вкл. + Електронний додаток [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://link.medpublish.com.ua/75323.rar>
5. Баран С.В. Невідкладні стани у внутрішній медицині: Підручник для мед. ВНЗ І—ІІІ р.а. — 3-тє вид. Затверджено МОЗ / С.В. Баран — К., 2015. — 136 с.

19.2. Допоміжна

1. Методи діагностики з клініки внутрішньої медицини: навчальний посібник / А.С. Свінціцький. — К.:, ВСВ «Медицина», 2019. — 1008 с.
2. Медсестринство у внутрішній медицині: підруч. для студ. мед. уч-щ, коледжів та ін-тів медсестр. / [О. С. Стасишин, Н. Я. Іванів, Г. П. Ткачук та ін.] ; за ред. В. В. Стасюка. - 4-е вид., випр. - Київ : Медицина, 2017. - 536 с.
3. Пропедевтика внутрішньої медицини: підручник / Ю.І. Децик, О.Г. Яворський, Є.М. Нейко та ін.; за ред. О.Г. Яворського. — 4-е вид., випр. і допов. — К.: ВСВ «Медицина», 2016. — 552.
4. Касевич Н.М. Загальний догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: підруч. [для студ. ВМНЗ І-ІІІ р. а.] / Н.М. Касевич ; за ред. В.І. Литвиненка. - вид 6-те, випр. — К. : Медицина, 2014. - 422 с.
5. Середюк Н.М. Внутрішня медицина: Терапія: Підручник для мед. ВНЗ І—ІІІ р.а. — 5-те вид., випр. Дopusчено МОЗ / Н.М. Середюк, І.П. Вакалюк І.П. — К., 2014. — 688 с.
6. Касевич Н.М. Медсестринська етика і деонтологія: Підручник для мед. ВНЗ І—ІІІ рів. акред. — 3-тє вид., випр. Затверджено МОЗ / Н.М.Касевич — К.,2013. —200 с.
7. Лісовий В.М. Основи медсестринства: Підручник для мед. ВНЗ І—ІІІ рів. акред. — 2-ге вид., перероб. і доп. затверджено МОЗ /В.М. Лісовий, Л.П. Ольховська, В.А. Капустник — К., 2013. — 792 с.
8. Нетяженко В.З. Догляд за хворими. Загальний і спеціальний з основами мед сестринської техніки / В.З.Нетяженко, І.М. Щуліпенко, Л.А. Дідківська — К.: Здоров'я, 2013.-592 с.
9. Савка Л.С. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: Навч. посіб. для мед. ВНЗ І—ІІІ рів. акред. — 2-ге вид., випр. Затверджено МОЗ /Л.С. Савка, Л.І. Разінкова — К., 2013.- 480 с.
10. Касевич Н.М., Петряшев І.О., Сліпченко В.В. та ін.; Сестринська справа: підручник (ВНЗ ІІІ р.а.) / за ред.. В.І. Литвиненка.- 3-є вид., випр. - К.:Медицина, 2017. -816 с.

19.3. Інформаційні ресурси

1. <http://moodle.bsmu.edu.ua/> Дистанційне середовище "MOODLE" БДМУ. — Дисципліна "Медсестринство у внутрішній медицині". — Методичні вказівки. Конспекти. Ситуаційні задачі. Тести для самоконтролю. Аудіо- та відеоматеріали, мультимедійні презентації.
2. Реєстр медико-технологічних документів. [Електронний ресурс] — режим доступу <https://dec.gov.ua/mtd/home/>
3. Галузеві стандарти та клінічні настанови. [Електронний ресурс] — режим доступу https://dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/

4. Збірка лекцій для студентів з дисципліни «Медсестринство у внутрішній медицині» - 315 с. [Електронний ресурс] – режим доступу <https://vseosvita.ua/library/zbirka-lekcij-dla-studentiv-z-disciplini-medsestrinstvo-u-vnutrisnij-medicini-61304.html>
5. Внутрішня медицина – Навчальні матеріали онлайн. [Електронний ресурс] – режим доступу https://pidruchniki.com/77840/meditsina/vnutrishnya_meditsina
6. Функціональна діагностика у фізичному вихованні і спорті. Навчальний посібник / Маліков М.В., Богдановська Н.В., Сватєєв А.В. Запорізький національний університет – Навчальні матеріали онлайн. [Електронний ресурс] – режим доступу <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/07/Malikov-M.-V.-ta-inshi-Funktsionalna-diagnostika-u-FV-i-sporti.pdf>
7. Пропедевтика внутрішньої медицини. Навчально-методичний посібник до практичних занять та самостійної роботи студентів з внутрішньої медицини. Запорізький державний медичний університет, кафедра загальної практики-сімейної медицини та внутрішніх хвороб – Навчальні матеріали онлайн. [Електронний ресурс] – режим доступу http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/1060/1/15Pos_Prop_VN_2kurs_stom.pdf
8. Електронний журнал «Медична справа» [Електронний ресурс] – режим доступу <https://www.medsprava.com.ua/>

20. УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

1. Лілія БОРЕЙКО – к.мед.н., доцент кафедри догляду за хворими та ВМО